

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Dvořáka a soudců Mgr. Moniky Chaloupkové a JUDr. Petry Venclové, Ph.D., v právní věci **žalobkyně: Y. H., se sídlem „X“, proti žalovanému: Magistrát města Pardubic, se sídlem nám. Republiky 12, 530 21 Pardubice, v řízení o žalobě proti rozhodnutí Magistrátu města Pardubic ze dne 26.10.2015, č.j. OSA/P-ODV-33/15/15,**

t a k t o :

- I.** Rozhodnutí Magistrátu města Pardubic, ze dne 26.10.2015, čj. OSA/P-ODV-33/15/15, se pro vady řízení **zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II.** Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náklady řízení ve výši 3.000 Kč.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále v textu i jako „žalobce“) se včasnou žalobou domáhala soudního přezkumu v záhlaví tohoto rozsudku označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu městského obvodu Pardubice V (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 1.6.2015, čj. 1546/2015/OIS/Fa-9, kterým bylo rozhodnuto tak, že žalobkyně spáchala správní delikt dle § 24 odst. 6 písm. i) zákona č. 379/2005Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, v platném znění (dále jen „zákon č. 379/2005Sb.“). Tohoto správního deliktu se dopustila tím, že prodala dne 12.3.2015 v odpoledních hodinách, v „X“, v trafice „X“, jako fyzická osoba – provozovatel, tabákový výrobek, krabičku cigaret, zn. ROUTE 66 – červené, a to M.P., nar. „X“, tedy osobě mladší 18 let. Za tento správní delikt byla žalobkyni uložena pokuta ve výši 50.000 Kč a povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1.000 Kč. Žalobu odůvodnila následujícím způsobem:

Předně zopakovala svá tvrzení ze správního řízení o tom, že M.P. ani J.D. provozovnu žalobce v den údajného spáchání správního deliktu nenavštívili, žalobkyně byla kontaktována

Policií až dne 24.3.2015, když údajně cigarety měla prodat M.P. dne 12.3.2015. Dále poukázala na skutečnost, že výslech svědků strážníky Městské policie, zachycený na videozáznamu, nebyl v souladu s právními předpisy, na oba chlapce byl vyvíjen nátlak, „chlapci“ uváděli doslova „lež za lží“, strážníci městské policie použili zakázané metody výslechu. Dále namítla, že časové vymezení skutku - v odpoledních hodinách - bylo velmi neurčité, žalobkyně byla zkrácena na svých právech na obhajobu, neboť nemohla případné svědky požádat, aby mohli potvrdit, že celé odpoledne předmětnou provozovnu svědci „J.D. a M.P.“ nenavštívili. Žalobkyni bylo doručeno sdělení o změně kvalifikace porušené povinnosti dne 19.5.2015, byla jí stanovena lhůta 5 dnů k využití práva dle § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění (dále jen „správní řád“). Bylo porušeno základní právo žalobkyně jako účastníka řízení. Žalobkyně dále uvedla námitku, kterou uplatnila i v průběhu správního řízení, tj. že „*správní orgán se zabýval zejména věkem svědků, ale zcela opomněl zkoumat důvěryhodnost svědků. Žalobce má za to, že svědkové si celou situaci vymysleli, aby bránili osobu blízkou nebo jiného prodejce, který jim cigarety prodává. Žalobce pouze uvedl, že přátelům a rodině M.P. v minulosti odmítl tzv. prodej na dluh, možná, že to byl i motiv jednání, proč označil žalobce. Žalobce žádal správní orgán, aby provedl dokazování u Policie ČR, Městské policie, ve školském zařízení, jenž oba svědci navštěvují, popřípadě u odboru státní sociální kontroly, kde jak žalobce pevně věřil, mělo dojít ke zjištění, že tito svědci byli již v minulosti i přes svůj věk trestně stíhaní, že jsou to problémoví žáci, kteří neváhají fyzicky atakovat jiné a kdy lhaní je jejich každodenním chlebem. Žalobce doufal, že tyto nově nabyté důkazy podpoří jeho tvrzení, že uvedení svědci si celou situaci vymysleli a správní orgán uzná, že je zde důvodná pochybnost věřit slovům dvěma 12-letým klukům, kteří měli dostatek času se na všem domluvit – jak před výslechem Městské policie, tak i před provedením ústního jednání u správního orgánu*“.

K tomu navíc uvedla, že M.P. je „*silně nedůvěryhodný*“, navštěvuje zvláštní školské zařízení, je silně agresivní. Jeho tvrzení o tom, že provozovnu žalobce navštívil poprvé, bylo lživé, provozovnu žalobce navštívil „*nesčetněkrát*“. Žalobce předložil dvě obecná čestná prohlášení o tom, že tito svědci v odpoledních hodinách provozovnu žalobce nenavštívili. Dále navrhoval provést důkaz vyjádřením správce městské ubytovny, které ve správním řízení předložil, které se vztahovalo k M.P.. Žalobce „*udivuje*“, že správnímu orgánu nepřišlo relevantní, že oba svědci do zahájení řízení měnili výpověď, ale u ústního jednání vypovídali oba „*strojově*“ jako „*podle učebnice*“. Jediným spontánním vyjádřením svědků je pro žalobce záznam městské policie, kde je uvedeno, že nekouří, že je někdo donutil cigarety koupit. Pro žalobce je „*podivuhodné*“, jak správní orgán dokáže přesně vymezit, kdy svědci mluví spontánně pravdu a kdy lžou. Žalovaný se ztotožnil se závěrem správního orgánu I. stupně o nepoužitelnosti záznamu městské policie pro účely správního řízení, ale další dokazování odmítl s poukázáním na podklad městské policie, kde jak vyplývá, nezletilý spontánně uvedl trafikou žalobkyně. Správní orgán tak přihlédl k nezákonnému podkladu Městské policie, jen pokud je to ku prospěchu svědků. Dále namítl, že úvaha žalovaného o předem promyšlené mstě je pouze jeho tvrzením, žalobce „*nikdy nic takového netvrdil*“, pouze uvedl pravdu, že odmítl prodej rodinným příslušníkům svědků na dluh. Pro žalobce je důležitým důkazem ověření věrohodnosti mladistvých svědků, kdy stále trvá na tom, že na jejich výpovědi neshledává nic spontánního, ale výpověď u správního orgánu byla předem připravena. Žalobcem navrhované provedení dokazování by mohlo „*znevěrohodnit*“ výpověď obou svědků, toto však bylo zamítnuto, důkazy „*nebyly uznány*“, jediný „*svědek*“, které se svolil svědčit v žalobcův prospěch, byl odmítnut, ač do doby zahájení správního řízení se žalobce se správcem ubytovny nikdy nesetkal a jeho vyjádření bylo spontánní. Dále žalobce požádal soud o využití moderačního práva, k tomu doložil podklady o svých majetkových poměrech. Žalobce navrhl, aby soud žalované rozhodnutí včetně rozhodnutí správního orgánu I. stupně

zrušil a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení, dále navrhl, aby soud postupoval dle zák. č. 150/2002 Sb. (§ 78 odst. 2) a od uložení trestu upustil.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě konstatoval, že námitky uvedené v žalobě byly obsažené i v odvolání, se kterými se žalovaný vypořádal v žalovaném rozhodnutí, žalovaný odkázal na argumentaci obsaženou v žalovaném rozhodnutí, tuto uvedl i ve vyjádření k žalobě. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.

Krajský soud v řízení vedeném podle ust. § 65 a násl. zákona č. 150/2002Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s.ř.s.“) přezkoumal žalované rozhodnutí v mezích žalobních bodů, přičemž dospěl k **následujícím skutkovým a právním závěrům**:

Jak vyplývá ze správního spisu, správní orgán I. stupně zahájil ve věci zmíněného správního deliktu správní řízení na základě oznámení Městské policie Pardubice ze dne 24.3.2015. V tomto oznámení je uvedeno, že **dne 13.3.2015 „při ranním dohledu“ před Základní školou „X“ byli hlídkou městské policie „zjištěni dva nezletilí žáci, z nichž jeden kouřil“**. Jednalo se o J.D. a P.G., přičemž tento nezletilý žák, **J.D., hlídce uvedl, že „krabičku cigaret značky Route 66 – červené, zakoupil ve čtvrtek dne 12.3.2015 v odpoledních hodinách v trafice „x“, která je naproti herně STARDUST. Cigarety mu prodala žena.“** Dále J.D. uvedl, že **při koupi cigaret byl přítomen nezletilý M.P.** Dne 24.3.2015 „*byl s nezletilou osobou natočen videozáznam o podaném vysvětlení, a to za přítomnosti otce D,J,...*“, jak je uvedeno v tomto oznámení o spáchání správního deliktu. K tomu je třeba dodat, že **správní orgán I. stupně z tohoto videozáznamu nevycházel, nejedná se o podklad žalovaného rozhodnutí**. Zároveň žalobkyně do záznamu o podezření ze spáchání jiného správního deliktu uvedla, že „*osočení se nezakládá na pravdě*.“ Na základě uvedeného podkladu, tj. z oznámení o podezření ze spáchání jiného správního deliktu, ze kterého vyplývá, že hlídce Městské policie uvedl nezletilý J.D., že tyto cigarety v prodejně provozované žalobkyní koupil právě on, zahájil správní orgán I. stupně řízení o zmíněném správním deliktu, ve kterém je protiprávní jednání žalobkyně popsáno tak, že uvedený tabákový výrobek, tj. krabičku cigaret značky Route 66 – červené, **prodala nezletilému D.D.**, tedy osobě mladší 18 let. Současně byl u nařízeného ústního jednání proveden **výslech obou nezletilých osob za přítomnosti jejich zákonných zástupců, tj. nezletilého J.D. a nezletilého M.P.**, jednání se však žalobkyně nezúčastnila. **Ze svědeckých výpovědí však vyplynul jiný závěr, než byl uveden v oznámení o podezření ze spáchání jiného správního deliktu ze dne 24.3.2015, tj. že uvedený tabákový výrobek nekoupil nezletilý J.D., jak to on sám hlídce městské policie uvedl, ale že cigarety koupil nezletilý M.P.**, se kterým ve zmíněné prodejně nezletilý J.D. dne 12.3.2015 údajně byl. Správní orgán I. stupně, potažmo i žalovaný, vycházely z těchto svědeckých výpovědí, přičemž oba shodně **dospěly k závěru, že žalobkyně se dopustila zmíněného správního deliktu tak, že dne 12.3.2015 v odpoledních hodinách ve zmíněné prodejně prodala uvedený tabákový výrobek nezletilému M.P.** Jak dále vyplývá ze správního spisu, vedle výše popsané změny bylo v listině vyhotovené správním orgánem I. stupně dne 18.5.2015 obsaženo i poučení o možnosti vyjádřit se k podkladům pro vydání rozhodnutí, v němž bylo uvedeno, že se žalobkyně za účelem seznámení se spisem a vyjádření k podkladům může dostavit na adresu správního orgánu I. stupně v určené době, tj. v pondělí, ve středu, v úterý, ve čtvrtek, v pátek, „*mimo dny 19.5.2015 – 26.5.2015*“. Zároveň byla žalobkyni určena lhůta k využití práva dle § 36 odst. 3 správního řádu, tj. 5 dnů ode dne doručení zmíněného sdělení a poučení. To bylo doručeno žalobkyni dne 23.5.2015. Není tedy pravdou, jak tvrdí žalobkyně v žalobě, že uvedené sdělení a poučení převzala dne 20.5.2015. Je sice pravdou, že ve zmíněném sdělení a poučení správního orgánu I. stupně bylo uvedeno, že žalobkyni nebyla dána možnost

seznámit se s podklady rozhodnutí ve dnech 19. – 26.5.2015, nicméně stanovená 5denní lhůta končila později a navíc správní orgán I. stupně v uvedeném sdělení a poučení uvedl, že je možná telefonická dohoda termínu, navíc správní orgán I. stupně vydal své rozhodnutí až dne 2.6.2015 a **žalobkyni bylo nepochybně zachováno zmíněné procesní právo seznámit se s podklady rozhodnutí a nebylo jí upřeno právo nahlédnout do spisu.** Ostatně toto právo nelze vykládat jen formalisticky, ale z **hlediska materiálního**, tj. zda toto právo bylo či nebylo účastníkovi řízení skutečně odepřeno. A to se v projednávané věci **nestalo**, když sice žalobkyně nevyužila tohoto svého procesního práva až v uvedené, správním orgánem I. stupně formálně určené době, ale již předtím, tj. **dne 15.5.2015, kdy se seznámila s podklady pro rozhodnutí a nahlížela do spisu, přičemž se k podkladům řízení vyjádřila.** Podstatné je, že v té době byly již provedeny zmíněné výsledky, skutkový stav věci, ze kterého vycházel orgán I. stupně, tak vyplýval z podkladů, které ve spisu byly k dispozici a žalobkyně se s nimi mohla seznámit a po této době, tj. **po 15.5.2015 již správní orgán I. stupně další podklady pro rozhodnutí neopatřoval.** Jak ale vyplývá právě z tohoto protokolu o seznámení s podklady pro rozhodnutí ze dne 15.5.2015, žalobkyně **popírá jednání, kterého se údajně dopustila**, tvrdila, že nezletilé děti, pokud přijdou do zmíněné provozovny, „*rovňou vyhazuje*“. Žalobkyně **předložila** správnímu orgánu I. stupně dvě čestná prohlášení, a to K.H. a P.K., ve kterém je uvedeno, že tyto osoby nikdy neviděly prodej tabákových či jiných výrobků osobám mladším 18 let. Naopak „*čestně prohlašuji*“, že „*několikrát byly svědky odmítnutí prodeje výše uvedených výrobků osobám mladším 18 let*“. Tato čestná prohlášení dle názoru správního orgánu I. stupně obsaženém v rozhodnutí o správním deliktu dle názoru žalovaného nelze vyhodnotit jako důkaz ze strany účastníka, že k jednání nedošlo, bylo přihlédnuto k tomu, že obě čestná prohlášení jsou „*obsahově naprosto stejná*“, nevztahují se ke dni spáchání správního deliktu. Podle názoru žalovaného pak tato čestná prohlášení nejsou schopna vyvrátit závěr, že se žalobkyně předmětného deliktu dopustila. Žalobkyně v žalobě, potažmo již v průběhu správního řízení, **zpochybňovala věrohodnost výpovědí zmíněných nezletilých svědků M.P. a J.D..** V odvolání proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně mj. uvedla, že „*přátelům a rodině M.P. jsem v minulosti odmítla tzv. prodej na dluh, možná, že to byl i motiv jeho jednání, proč označil mě*“. **Navrhla provedení dokazování** u Policie ČR, Městské policie, ve školském zařízení, které oba svědci navštěvují, případně u odboru státní sociální kontroly, s tím, že tito svědci byli i přes svůj věk trestně stíháni, že jsou to „*problémoví žáci, kteří neváhají fyzicky atakovat jiné a kdy lhaní je jejich každodenním chlebem*“. Tyto důkazy tak měly dle jejího tvrzení podpořit její verzi o tom, že svědci si „*celou situaci vymysleli*“ a správní orgán „*uzná*“, že **je zde důvodná pochybnost** věřit slovům dvěma dvanáctiletých kluků, kteří měli dostatek času se na vše domluvit – jak před výsledkem u Městské policie, tak i před provedením ústního jednání u správního orgánu. **Žalovaný** v odůvodnění žalovaného rozhodnutí uvedl, že posuzování věrohodnosti svědeckých výpovědí považuje **za nadbytečné**, když „*jak z podkladů od městské policie vyplývá, nezletilý spontánně uvedl trafiku, kde byl tabákový výrobek zakoupen. Chtěl-li by někoho krýt, naskýtá se jednodušší odpověď, například že cigarety našli*“. Dále žalovaný považoval tvrzení žalobkyně o možném motivu těchto nezletilých svědků k tomu, aby označili žalobkyni jako prodejce zmíněného tabákového výrobku za „*poměrně složitou konstrukci, která se odvolacímu orgánu jeví značně nevěrohodná a účelová*“. **Žalovaný vycházel z toho, že zde existují dva přímé důkazy, tj. svědecké výpovědi nezletilých svědků a dále nepřímý důkaz spočívající v úředním záznamu Městské policie, dle kterého byla již v okamžiku zjištění kouření cigaret mladistvými bezprostředně označena provozovna žalobce jako místo, kde byly cigarety zakoupeny.** Žalovaný k uvedenému tvrzení žalobce v odvolání uvedl, že „*představu, že by nezletilý byl rodiči naočkován tak, aby při případné kontrole strážníky při kouření cigaret uvedl účastníci, a to s motivem msty vůči ní, považuje odvolací orgán za velmi*

nevěrohodnou a nepravděpodobnou“. Rovněž žalovaný vyslovil pochybnost, že by do této „msty“ byla zapojena též Městská policie, proto **žalovaný považoval provádění dalšího šetření ohledně „mladistvých svědků za účelem ověření jejich věrohodnosti za neúčelné“.** **S tímto závěrem žalovaného se krajský soud neztotožňuje.**

Podle ust. § 24 odst. 6 písm. i) zák. č. 379/2005 Sb. se fyzická nebo právnická osoba jako provozovatel dopustí správního deliktu tím, že prodá tabákový výrobek, elektronickou cigaretu nebo alkoholický nápoj osobě mladší 18 let anebo podá alkoholický nápoj osobě mladší 18 let. Za tento delikt se uloží pokuta ve výši 50.000 Kč až 500.000 Kč (§ 24 odst. 8 písm. d) cit. zákona), přičemž lze za tento delikt též uložit zákaz činnosti až na 2 roky.

Zmíněná právní úprava stanoví správnímu orgánu možnost sankcionovat porušení povinností stanovených touto právní úpravou, když v § 6 odst. 1 cit. zákona se zakazuje prodávat tabákové výrobky, tabákové potřeby a elektronické cigarety osobám mladším 18 let. Porušení tohoto zákazu pak naplňuje znaky tzv. **jiného správního deliktu**. Rozhodování o jiných správních deliktech, jejichž úprava je dekoncentrována v různých předpisech správního práva, se uskutečňuje v procesním režimu správního řízení upraveného **správním řádem, jež je případně modifikováno dílčími pravidly vyplývajícími z těchto zvláštních předpisů** (srov. rozsudek NSS ze dne 23.2.2005, čj. 3Ads 21/2004-55). V projednávané věci přímo platná právní úprava stanoví, že na řízení o správních deliktech se vztahuje **správní řád** (§ 24 odst. 13 zák. č. 379/2005Sb.). Zároveň je třeba mít na paměti, že povaha nejen přestupků, ale i jiných správních deliktů, je podle judikatury i právní doktríny považována za druh „**trestního obvinění**“ ve smyslu článku 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod zakotvujícího právo na spravedlivý proces. Jak judikoval NSS v rozsudku ze dne 31.10.2008, čj. 7Afs 27/2008-46, „**kategorie správních deliktů je kategorií trestního práva v širším slova smyslu**“. Z uvedených premis lze poté vyvodit závěr, že **trestnost správních deliktů a přestupků se řídí stejnými principy jako trestnost trestných činů a že kategorie správním právem neupravené je nutné vykládat podobně jako v trestní teorii a judikatuře** (srov. zejména rozsudek NSS ze dne 31.5.2007, ve věci sp. zn. 8As 17/2007, publikovaný pod č. 1338/2007Sb. NSS). Tento princip lze označit za **stěžejní** při posuzování kategorií, které jsou vlastní především **trestnímu právu**. Proto i v dané věci lze podle názoru krajského soudu zásadu *in dubio pro reo*, pokud pro to svědčí skutkové okolnosti. Avšak **použití zásady in dubio pro reo „přichází v úvahu pouze tehdy, má-li i po zhodnocení všech důkazů (včetně jejich váhy, věrohodnosti atd.) rozhodující orgán pochybnosti o tom, zda byl skutkový stav dostatečně zjištěn, případně o tom, jak rozhodnout“** (srov. rozsudek NSS ze dne 22.10.2009, čj. 9As 3/2009-91). Zároveň je však **pro řízení o jiném správním deliktu jako správní řízení příznačné, že existence rozdílných tvrzení a důkazů je typickou a nedílnou součástí řízení už jen z toho důvodu, že jsou navrhovány účastníky řízení, jejichž zájem na výsledku rozhodnutí je opačný** (srov. rozsudek NSS ze dne 22.10.2009, čj. 9As 3/2009-91). Proto **tím spíše v řízení o jiném správním deliktu je třeba zdůraznit povinnost správního orgánu postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 3 správního řádu), přičemž správní orgán je povinen i bez návrhu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i neprospěch toho, komu má být povinnost uložena (§ 50 odst. 3 správního řádu).** Zároveň musí správní orgán pečlivě přihlížet ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci (§ 50 odst. 4 správního řádu). V dané věci za účelem posouzení, zda byla dodržena **zásada materiální pravdy a spolehlivě bylo zjištěno, že se skutečně žalobkyně zmíněného protiprávního jednání dopustila a byly tak předem eliminovány úvahy o možnosti aplikace zásady in dubio pro reo, měly správní orgány přihlídnout ke specifickým**

okolnostem projednávané věci, které mohly mít vliv na řádné a úplné zjištění skutkového stavu věci.

Žalovanému lze přisvědčit v tom, že zde jsou dva přímé důkazy, tj. svědecké výpovědi zmíněných svědků a dále nepřímý důkaz spočívající v úředním záznamu městské policie, dle kterého byla již v okamžiku zjištění kouření cigaret mladistvými bezprostředně označena provozovna žalobkyně jako místo, kde byl zmíněný tabákový výrobek zakoupen. Nelze však pominout, že **jedinými přímými důkazy byly svědecké výpovědi nezletilých, 12-letých dětí, kdy je třeba zvlášť opatrně a důkladně hodnotit věrohodnost takových svědeckých výpovědí.** V trestním právu dokonce někteří teoretici odmítají využití dětských výpovědí v trestním řízení pro jejich nevěrohodnost, což **odůvodňují toto své stanovisko zejména poukázáním na mělkost dětské paměti, silně rozvinutou představivost, zvýšenou sugestibilitu a nezkušenost dítěte** (srov. Kacafírková M., Věrohodnost výpovědi nedospělých a mladistvých osob v trestním řízení, čas. Právo a rodina č. 2/2001). Je sice pravdou, že v trestním právu je možné využít svědecké výpovědi nezletilých osob jako důkazy, avšak **právě vzhledem k uvedeným skutečnostem je třeba zvlášť ověřit základní předpoklad pro tuto speciální věrohodnost, tj. věrohodnost konkrétních výpovědí na základě ověření obecné věrohodnosti, která vyjadřuje, že určitá osoba má odpovídající předpoklady k objektivnímu vnímání, pochopení a vybavení událostí prožívaných ve svém běžném životě.** V rámci zkoumání obecné věrohodnosti se analyzuje, zda nejsou tyto schopnosti ovlivněny duševní chorobou, poruchou nebo některými trvalými rysy osobnosti a pokud jsou, tak do jaké míry, přičemž se klade důraz i na **analýzu prostředí**, v němž dítě vyrůstá a jeho možné vlivy na psychiku nezletilého. Přitom je třeba zkoumat **kvalitu vnímání nezletilých, rozumové schopnosti a paměti, způsoby myšlení, struktury osobnosti, sugestibility, sklony k fantazii i případné obecné tendence k podvádění.** Tím samozřejmě soud nepředjímá, že jmenované nezletilé osoby byly v dané věci obecně nevěrohodné, ale **soud je názoru, že u každých dětí v tomto věku, je třeba si v obdobných případech, tedy zejména když „pachatel není chycen hned při činu“ ověřit tuto obecnou věrohodnost.** A právě v této souvislosti značnou roli zde hrají i objektivní údaje, získané prostřednictvím posudků ze škol a pracovišť nebo z výpovědí jiných osob, event. je třeba ověřit tuto věrohodnost i za pomoci znaleckého posudku (zejména z oboru psychologie). Nemůže zde obstát argument, že by se takovým postupem ohrozila případně „dobrá pověst“ dětí či jejich rodin. I případné takové „ohrožení“ **nemůže vyvážit případné negativní důsledky pro osobu podezřelou ze spáchání tohoto deliktu,** pokud by na základě nevěrohodné výpovědi mladistvého byla neprávem odsouzena za tento delikt, vždyť i ona má právo nejen na „dobrou pověst“, ale hlavně na to, aby byla dodržena zásada materiální pravdy a skutkový stav věci vycházel i z věrohodných svědeckých výpovědí a nebyl založen jen na fikci, že nezletilí, když vypovídali „spontánně“, tak automaticky bez dalšího je třeba považovat jejich výpovědi za věrohodné. Při ověřování zmíněné obecné věrohodnosti je třeba se zaměřit hlavně na odhalení možných důvodů lživé výpovědi, kterými mohou být například strach, msta nebo ochrana jiné osoby, na odhalení případné autosugesce a heterosugesce apod. Právě v případě nezletilých dětí **může být jejich výpověď ovlivněna celou škálou psychických stavů,** například strachem, odvahou, tísní, depresí, pasivitou nebo aktivitou, protřelostí spojenou s lhavostí atd. Zároveň hodnota věrohodnosti výpovědi se může snižovat s úrovní intelektu vyslychaného, mentální úroveň je provázena zvýšenou sugestibilitou a sníženou korekcí rozumové úvahy (srov. výše zmíněný odborný článek, kdy obecné závěry ve vztahu k věrohodnosti výpovědi nezletilých dětí platných v trestním právu lze aplikovat i na danou věc, kdy zmíněný správní delikt je třeba považovat i za druh trestního obvinění ve smyslu článku 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod). **V dané věci, právě proto, že jedinými přímými důkazy byly svědecké výpovědi nezletilých, 12letých dětí, a**

zároveň z důvodu důsledného naplnění zásady materiální pravdy a eliminace úvah o možné aplikaci zásady in dubio pro reo ve prospěch žalobkyně, nabyla na významu potřeba ověřit tuto objektivní věrohodnost zmíněných svědků za pomoci příslušných důkazních prostředků (např. posudky ze školy, kterou nezletilí navštěvují, u orgánů sociální péče, případně Městské policie či Policie ČR, event. za pomoci znaleckého posudku).

A právě problematice zjišťování zmíněné obecné věrohodnosti u nezletilých osob, kterou nelze z důvodu respektování individuálních zvláštností vývoje dětské psychiky v tomto věku pominout, je třeba se jí věnovat nejen v souvislosti s výpovědi těchto nezletilých osob nejen v trestním řízení, ale i v řízení o daném správním deliktu (když se jedná o trestní obvinění, jak soud již výše uvedl). Nelze vycházet pouze ze skutečnosti, že výslech těchto osob byl proveden zcela zákonným způsobem, za přítomnosti jejich zákonných zástupců a netřeba se již věnovat otázce obecné věrohodnosti těchto nezletilých osob v souvislosti s jejich výpověďmi či vyjádřeními, která byla učiněna a zaznamenána před provedením důkazů jejich výslechem, např. již v oznámení Městské policie o podezření z přestupku, zápisu o podání vysvětlení či úředního záznamu. **Nelze vycházet pouze z přesvědčení, že když se strážník Městské policie při kontrole těchto nezletilých osob zeptá, kdeže tabákový výrobek koupily, takže když hned tyto osoby reagovaly na takovýto dotaz konkrétním sdělením určitého prodejce, tak z důvodu spontánnosti takového sdělení se jedná o věrohodné a pravdivé sdělení. Výpověď každé nezletilé osoby z hlediska její věrohodnosti je třeba posuzovat individuálně, když může být ovlivněna rozmanitými vlivy (úroveň rozvoje paměti, představitosti, rozumové vyspělosti, rodinného prostředí atd.), přičemž s ohledem na věk a mentální úroveň, která může být samozřejmě u těchto osob rozdílná, nelze na rozdíl od takové výpovědi dospělých osob s jistotou tvrdit, že nezletilá osoba si může vůbec skutečně uvědomit, jaká konkrétní skutečnost vedla strážníka Městské policie ke vznesení takového dotazu.** U nezletilé osoby lze těžko předpokládat by vůči ní mohla být aplikována obecná právní zásada „neznalost zákona neomlouvá“ jako u dospělého jedince, tedy tato nezletilá osoba může být ovlivněna klidně vlastní představou o příčinách a možných následcích takového postupu strážníků Městské policie. Tyto nezletilé osoby tak nemusí hned pochopit, že se nejedná o jejich vlastní postih, ani si nemusí naopak uvědomit, že se jedná o postih prodejců tabákových výrobků. Není tak vyloučeno, že naopak mohou vypovídat „spontánně“, a to nepravdivě z důvodu msty, strachu apod. Nelze proto i v dané věci vyloučit, že sdělení o místu nakoupení tabákového výrobku podané strážníkům městské policie při provedené kontrole, popsané v oznámení o podezření ze spáchání jiného správního deliktu ze dne 24.3.2015, mohlo být „spontánně“ uvedeno třeba náhodně za účelem zatajení skutečného „dodavatele“ tohoto tabákového výrobku z různých důvodů, například ze strachu, msty, ale třeba jen náhodně z důvodu vlastního přesvědčení, že by nezletilí mohli být sami postiženi. Na tom nic nemění to, že při svědeckých výpovědích byli poučeni o významu své výpovědi, když samotné toto poučení nemuselo mít žádný vliv na jejich původní motiv ke sdělení „prodejce“ tabákového výrobku, naopak je to v tom mohlo ještě utvrdit (přece když v důsledku tohoto poučení zjistili, že se například jedná o postih skutečného „dodavatele“ tohoto tabákového výrobku, tak setrvali na své výpovědi). **Pokud by se však za pomoci zmíněných prostředků prokázal dostatek obecné věrohodnosti těchto svědků, tak by takové úvahy o možné nevěrohodnosti svědecké výpovědi mohly být důvodně (tedy nikoliv zcela, ale s nevyšší mírou pravděpodobnosti hraničící s jistotou) vyloučeny a bylo by možné pak z těchto svědeckých výpovědí s takovou mírou jistoty při posuzování odpovědnosti žalobce za zmíněný správní delikt vycházet, přičemž by pro danou věc přestala mít význam otázka aplikace zásady in dubio pro reo.**

A právě k ověření této obecné věrohodnosti je třeba použít výše zmíněné postupy a na jejich základě pak je třeba vyhodnotit věrohodnost výpovědí těchto nezletilých osob, aby mohl správní orgán při zjišťování skutkového stavu věci s nejvyšší **možnou mírou pravděpodobnosti hraničící s jistotou dospět k závěru, že tyto výpovědi (získané nejen formou svědecké výpovědi) byly věrohodné a pravdivé.** Nelze vycházet pouze z podkladů k rozhodnutí v podobě svědeckých výpovědí, protože právě u nezletilých osob je třeba si uvědomit význam zjištění obecné věrohodnosti těchto osob i ve vztahu k věrohodnosti a hodnocení důkazu získaného formou svědecké výpovědi, když u těchto nezletilých osob je třeba hodnotit poučení o následcích křivé výpovědi a na význam pravdivé svědecké výpovědi zcela jinak než u dospělých osob. **Ostatně ani v případě hodnocení významu svědecké výpovědi, resp. její věrohodnosti a pravdivosti, nelze ignorovat a nehodnotit věrohodnost této výpovědi v souvislosti či v porovnání s dřívější výpovědí takového svědka, zachyceného například v oznámení o podezření ze správního deliktu či v přestupkových věcech v takovém oznámení o přestupku.** Například jestliže v přestupkovém řízení, které se týká protiprávního jednání řidiče motorového vozidla, který překročil nejvyšší povolenou rychlost v silničním provozu, tento řidič až v řízení o přestupku na rozdíl od svého vyjádření při zjištění přestupkového jednání obsaženém v oznámení o přestupku uvede tvrzení, že on vozidlo neřídil a že jej řídil ve skutečnosti jeho údajný spolujezdec, který dokonce toto tvrzení potvrdí svědeckou výpovědí, tak věrohodnost této svědecké výpovědi bude určitě správní orgán hodnotit tak, že bude vycházet **i z oznámení o přestupku,** ve kterém toto tvrzení obsaženo není, a zřejmě důvodně dospěje **právě na základě tohoto podkladu** k závěru, že pokud by vozidlo skutečně řídil jeho spolujezdec (se kterým si před provedením kontroly hlídkou policie po zastavení vozidla vyměnil místo, jak tvrdil žalobce a tento svědek), tak by jistě takovou verzi uvedl logicky hned bezprostředně po zastavení vozidla a nikoliv až v řízení o přestupku. A právě i z oznámení o podezření z přestupku v takovém případě bude správní orgán vycházet a bude hodnotit takovou svědeckou výpověď jako nevěrohodnou. **Pokud by tomu tak nebylo, tak by veškeré úkony příslušných orgánů při zjišťování takových protiprávních jednání byly v podstatě formální a zbytečné, když by postačovala k potrestání delikventa jen například svědecká výpověď. Tím spíše je třeba takto postupovat při hodnocení věrohodnosti svědecké výpovědi nezletilých osob, tj. nelze odhlížet od jiných podkladů, zejména z oznámení o podezření o spáchání jiného správního deliktu a z popisu způsobu a obsahu zjištění údajů o údajném delikventovi, získaného od nezletilých osob zmíněným způsobem** (takovými podklady mohou být i zápis o podání vysvětlení, oznámení o podezření ze spáchání jiného správního deliktu, záznam o podezření z jiného správního deliktu, úřední záznam). Nelze proto v dané věci vzhledem k výše zmíněným okolnostem, bez ověření obecné věrohodnosti těchto svědků, vyloučit paušálně, jak to učinil žalovaný, jiné údajně „složitě konstrukce“ motivu výpovědi těchto svědků. **Nelze proto vycházet jen ze „spontánnosti“ zmíněného sdělení, kde byl tabákový výrobek zakoupen, k takovému závěru lze dospět až poté, kdy za pomoci zmíněných postupů bude ověřena tato obecná věrohodnost těchto svědků. A to tím spíše, když jedinými přímými důkazy byly svědecké výpovědi těchto svědků jako nezletilých osob.** Jiná situace by samozřejmě byla v případě, když by se strážníkům Městské policie podařilo „chytit pachatele hned při činu“, tj. zjistili by protiprávní jednání přímo na místě, při prodeji tabáku nezletilým osobám. Takovému postupu strážníkům městské policie nic nebrání, naopak na rozdíl od daného případu by byla věc z hlediska právního závěru o trestnosti takového jednání zcela jednodušší z hlediska „věrohodnosti“ podkladů pro rozhodnutí, mezi které by určitě patřila i výpověď strážníka městské policie, která by zcela nepochybně nemusela být ověřována zmíněnými postupy (i když „nepochybnost“ tohoto závěru ve vztahu i ke strážníkům Městské policie nemusí být vždy absolutní). Pokud však strážníci Městské policie budou svou zákonem svěřenou zákonnou

pravomoc při zjišťování těchto deliktů postupovat tak, že **nepominou zcela jistější způsob zajištění věrohodných a přímých důkazních prostředků** (například dozorovou činností nikoliv „jen za budovou výměníku u základní školy“, ale přímo „u zdroje“, tedy u prodejny tabákových výrobků, tak může být jejich činnost určitě větším přínosem nejen z hlediska prokazování naplnění skutkové podstaty daného správního deliktu, než tomu bylo v projednávané věci, ale z hlediska zájmu společnosti na potrestání takového protiprávního jednání s cílem ochrany zdraví mladistvých určitě i účinnější.

Dále je třeba zohlednit, že časové vymezení v okamžiku, kdy mělo dojít ke zmíněnému protiprávnímu jednání, byl **vymezen značně neurčitě** (12.3.2015 v odpoledních hodinách, tj. mohlo se jednat o velký rozptyl momentu, kdy k protiprávnímu jednání skutečně došlo) a protože žalobkyně nemá v provozovně kamerový systém, v té době tam byla sama, tak i v **důsledku takto neurčité doby byla omezena na svém určitě nezpochybnitelném právu se hájit navržením důkazů jedinými svědky, kteří by mohli vyvrátit tvrzení zmíněných nezletilých osob, tj. návštěvníků zmíněné provozovny.** Na tom nic nemění i správný závěr žalovaného o tom, že toto časové vymezení skutku považoval za dostačující pro vymezení času spáchání správního deliktu, když smyslem uvádění co možná „nejpřesnějšího času spáchání deliktu je vyloučení případné záměny s deliktem jiným“. V dané věci takové vymezení lze považovat za vyhovující, když nelze předpokládat, jak tvrdil žalovaný, že by „odvolatelka v témže dni prodala tabákový výrobek totožnému nezletilému opakovaně“. **Nelze však pominout, jak soud již výše uvedl, že tímto neurčitým, resp. rozsáhlým vymezením časového údaje bylo v podstatě znemožněno či ztíženo žalobkyni právo na svou obhajobu navržením příslušných důkazů zmíněnými výpověďmi svědků.** Rovněž argumentace žalovaného, která obhájí věrohodnost zmíněných svědeckých výpovědí, nemůže (i když je velmi pečlivá a v podstatě i logická), nahradit potřebu zmíněného ověření věrohodnosti nezletilých svědků, tj. jejich obecné věrohodnosti. Argumentace žalovaného je založena na zcela logické úvaze, že údaj o tom, kde byl tabákový výrobek zakoupen, byl poskytnut již při první výpovědi nezletilých osob učiněných hlídce Městské policie. Zároveň je na první pohled logické tvrzení žalovaného, že pokud by nezletilí chtěli „někoho krýt“, tak by tvrdili, že cigarety našli, nebo že když by se chtěli žalobkyni mstít, tak že by se sami dostavili na služebnu městské policie, kde by „udali“ žalobkyni jako osobu, která jim tabákový výrobek prodala, přičemž „představu, že by nezletilý byl rodiči naočkován tak, aby při případné kontrole strážníky při kouření cigaret uvedli účastníci, a to s motivem msty vůči ní, považuje odvolací orgán za velmi nevěrohodnou a nepravděpodobnou.“ Žalobkyně však neuvedla na obhajobu jako jediný důvod to, že by se jednalo o mstu ze strany uvedených nezletilých osob, když ve správním řízení a zejména v odvolání poukazovala na **problémy, které se týkaly již zmíněné obecné věrohodnosti těchto svědků**, dokonce k tomu doložila i vyjádření správce městské ubytovny, ve kterém pan V.B. jako správce Městské ubytovny „X“ k osobě nezletilého M.P. uvedl, že „rodině M.P. byla ke dni 15.6.2015 podána výpověď z Městské ubytovny „X“ pro hrubé porušování ubytovacího řádu. M.P. je osobou nedůvěryhodnou, do školského zařízení Artura Krause, Pardubice většinou nedochází, vlastní matka není s to mu domluvit. M.P. vykazuje znaky agresivního jednání, kdy například na ostatní občany vykřikuje věty typu „bílá svině, já tě zabiju“. Pokud je toto tvrzení pravdivé (což bude třeba ověřit svědeckou výpovědí, neboť je třeba v tomto případě aplikovat zásadu bezprostřednosti), tak v tomto světle **nejsou zcela přesvědčivé závěry žalovaného o spontánnosti či věrohodnosti tvrzení nezletilého o tom, kde uvedený tabákový výrobek nakoupil**, když pokud skutečně se chová nezletilý Marek Pešta zmíněným způsobem (jistě nemyslí svá slova vážně, pokud je citovaným způsobem skutečně vyslovil, tedy je schopen spontánně nemluvit pravdu), tak **tím spíše bude třeba ověřit obecnou věrohodnost tohoto svědka.** V neposlední řadě závěr o zmíněné

spontánnosti a věrohodnosti má svou slabinu, když zcela pomijí zásadní skutečnost, která spíše svědčí o nevěrohodnosti svědeckých výpovědí. Jak totiž vyplývá ze správního spisu, v oznámení o podezření ze spáchání jiného správního deliktu ze dne 24.3.2015 je vysloveně uvedeno, že M.P., kterému dle rozhodnutí o správním deliktu měla údajně žalobkyně tabákový výrobek prodat, byl pouze přítomen při jeho koupi, přičemž druhý svědek J.D. hlídce uvedl, že „*krabičku cigaret značky ROUTE 66 – červené zakoupil ve čtvrtek, dne 12.3.2015*“ ve zmíněné provozovně. Ostatně právě na základě tohoto zjištění a této skutečnosti vyplývající z tvrzení nezletilého Jana Duny zahájil správní orgán I. stupně řízení o správním deliktu, ve kterém vymezil skutek tak, že žalobkyně prodala **tabákový výrobek nikoliv M.P., ale J.D.** Ve svědeckých výpovědích však tito svědci M.P., J.D. tvrdili zcela něco jiného, totiž, že tento tabákový výrobek zakoupil M.P.. Zároveň nelze přehlédnout, že k tomuto podstatnému zjištění, které se týká uvedeného protiprávního jednání žalobkyně, **došlo s odstupem dvou měsíců od sepisu oznámení o podezření ze spáchání jiného správního deliktu, že tedy pokud by tato výpověď byla skutečně spontánní a věrohodná, tak by nedošlo ze strany těchto nezletilých svědků k zásadní změně týkající se tohoto údaje pro zjištění odpovědnosti žalobkyně za zmíněný správní delikt**, tj. kdo že to skutečně tento výrobek koupil a zda se tak stalo ve zmíněné prodejně. Ostatně ani žalovaný příčinu této změny neobjasnil. Tím spíše i tento rozpor svědčí o potřebě doplnit skutkový stav věci výše zmíněným způsobem, tj. **je třeba ověřit uvedenou objektivní věrohodnost svědků J.D. a M.P.** Konečně i **samotný motiv** uvedených nezletilých osob pro sdělení informace o prodeji tabákového výrobku mohl být jiný, než podání spontánní, pravdivé odpovědi na dotaz strážníků Městské policie. I když nelze předjímat další výsledky v případě provedení dokazování týkajícího se ověření obecné věrohodnosti těchto svědků, je klidně možné, že tito nezletilci mohli z dotazu strážníka Městské policie lehce zjistit, že se nejedná o jejich postih, ale toho, kdo jim tabákový výrobek prodal a pokud je pravda, jak tvrdí žalobkyně (což lze ověřit provedením důkazů – výslechů osob, které podepsaly zmíněné čestné prohlášení), že ona odmítá prodávat tyto výrobky těmto dětem, tak se klidně mohlo jednat z jejich strany o dostatečný motiv ke „spontánnímu“ sdělení zmíněné informace o žalobkyni. Rovněž představa, že by nezletilý byl rodiči „*naočkován*“ zmíněným způsobem, aby při kontrole strážníky Městské policie uvedli zmíněnou informaci, **nemusí být nerealná**, což může případně vyplynout i z analýzy prostředí, v němž nezletilé dítě vyrůstá, přičemž toto prostředí může mít vliv i na psychiku a chování dítěte. K tomu je však třeba, jak soud již uvedl, ověřit obecnou věrohodnost svědeckých výpovědí jmenovaných nezletilých osob, provést za pomoci příslušných důkazních prostředků i analýzu prostředí, v němž tyto nezletilé osoby vyrůstají a zhodnotit jejich možné vlivy na jejich psychiku (zejména za pomoci znaleckého posudku). Dále je třeba ověřit pravdivost výpovědí výše jmenovaných osob, které podepsaly zmíněné čestné prohlášení (nevěrohodnost tohoto čestného prohlášení nelze vyvodit pouze ze skutečnosti, že je napsáno stejným způsobem), když právě k tomu je třeba aplikovat **zásadu bezprostřednosti**, přičemž z těchto svědeckých výpovědí **lze získat indicie o tom, zda skutečně žalobkyně odmítá prodávat tabákové výrobky nezletilým osobám (jednalo by se o nepřímý důkaz, který ostatně jak sám připouští žalovaný, může být podkladem zmíněného rozhodnutí)**. Dále je třeba ověřit si pravdivost tvrzení správce městské ubytovny obsažené v jeho vyjádření ze dne 17.6.2015, a to svědeckou výpovědí za účelem zjištění údajů o obecné věrohodnosti svědka M.P.. **Pokud se po tomto zásadním doplnění skutkového stavu věci prokáže obecná nevěrohodnost zmíněných svědků a zároveň bude potvrzeno, že žalobkyně není podnikající fyzickou osobou, která by běžně tyto tabákové výrobky dětem prodávala, nezbyde správnímu orgánu nic jiného, než aplikovat zásadu in dubio pro reo** (argumentace soudu viz výše).

Krajský soud dospěl k závěru, že skutkový stav věci, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje **zásadní doplnění** a pro tuto vadu musel žalované rozhodnutí **zrušit a věc vrátit žalovaného k dalšímu řízení** (§ 76 odst. 1 písm. b), § 78 odst. 1, 4 s.ř.s.).

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., když úspěšná žalobkyně měla právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému, tyto náklady řízení činí zaplacený soudní poplatek, když jiné náklady řízení podle obsahu spisu žalobkyni nevznikly.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Pardubicích dne 14. dubna 2016

JUDr. Jan Dvořák v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Vladimíra Píchová